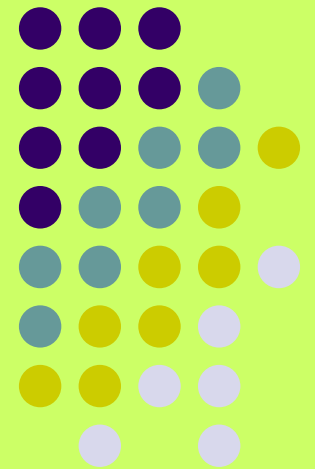

ประสิทธิผล โครงการรณรงค์การควบคุม
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
: กรณีศึกษาชุด โครงการวัดปลอดเหล้า ปี
2548

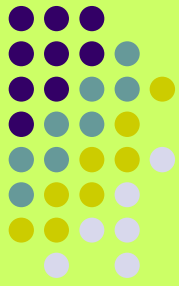
โดย

อ. บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

เกริ่นนำ

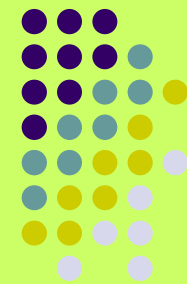
● วัดกับเหล่า

- วัด = ศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์ของพุทธศาสนา
- เหล่า = ของมีนเมา มอมเมา อบายมุข
- สองสิ่งที่ขัดแย้งกัน แต่อยู่ร่วมกันมานานแสนนานในสังคมไทย
 - เลี้ยงเหล้างานศพ
 - เลี้ยงเหล้างานกฐิน ผ้าป่า
 - เลี้ยงเหล้างานบวช
 - เลี้ยงเหล้า ขายเหล้าในงานบุญ งานประเพณีต่าง ๆ ในวัด

วัฒนธรรมเหล้าในสังคมไทยจึงแทรกซึมไปทั่วในวิถีชีวิตคนไทย แม้กระทั่งในประเพณี และพิธีกรรมทางศาสนา

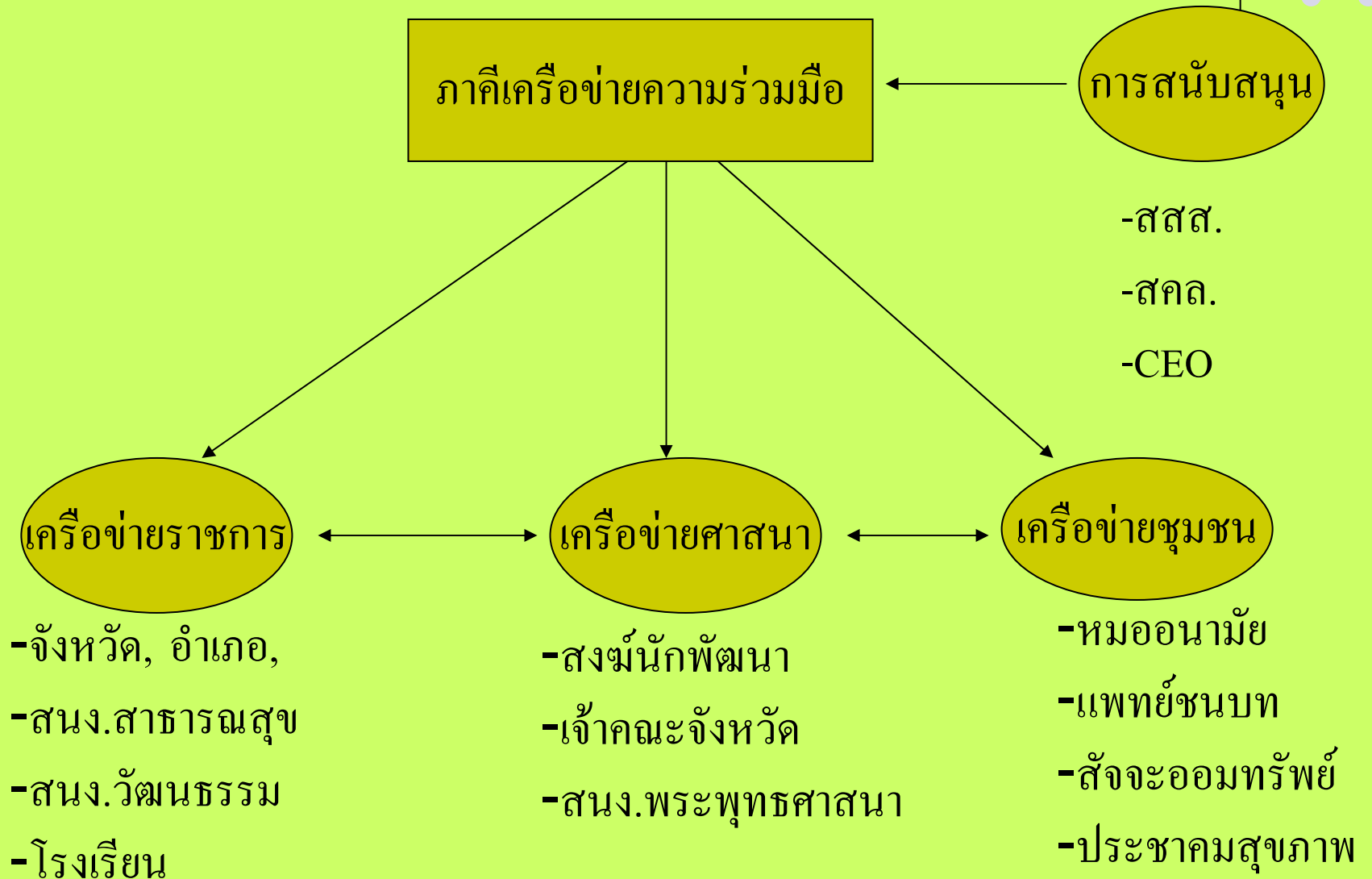
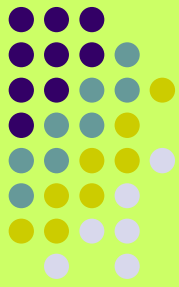
ทำอย่างไรให้วัดปลอดเหล้า ?

ชุดโครงการอนุรักษ์วัดปลอดเหล้า

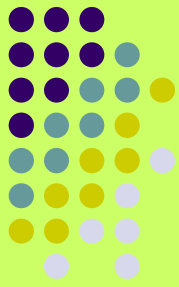

- เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) จึงได้จัดทำชุดโครงการอนุรักษ์วัดปลอดเหล้า ปี **2548 – 2550**
 - โครงการพัฒนาศักยภาพและชุมชนร่วมกันงดเหล้าและสร้างพื้นที่ปลอดเหล้า ถวายเป็นพระราชกุศลแด่ในหลวง ครอบรอบ **80** พรรษา
 - โครงการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่วัดและชุมชนเพื่อประกาศเป็นวัดปลอดเหล้า จังหวัดนครราชสีมา
 - โครงการโคราชวัดปลอดเหล้าถวายเป็นพระกุศลแด่ในหลวง 80 พรรษามหาราช
 - โครงการตรวจเยี่ยมวัดและรณรงค์โคราชวัดปลอดเหล้าถวายเป็นพระกุศลแด่ในหลวง 80 พรรษา

ชุดโครงการอนุรักษ์วัดปลอดภัย

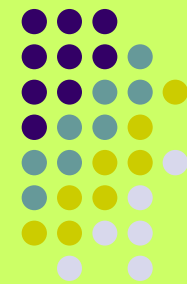

กระบวนการรณรงค์

- การสื่อสารและการประสานงาน
- เวทีสาธารณะ
- เวทีเรียนรู้/ปรับทัศนคติ
- เวทีสรุปบทเรียน
- การสัมมนา
- การตรวจเยี่ยมและตรวจประเมิน
 - การให้ป้ายเขียว
 - การให้ป้ายทอง
- การทำประชาคมเพื่อกำหนดกติกาว่าด
ปลอดเหล้า และการควบคุมการบริโภค
ในชุมชน
- กิจกรรมสนับสนุน
 - การประชุมชี้แจง
 - กิจกรรมลงนามใบปฎิญาณตน
 - การเปิดตัวโครงการ
 - สื่อรณรงค์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ป้าย
กลางแจ้ง สื่อ ขบวนพาเหรด รายการวิทยุ
 - การรณรงค์ตามเทศกาล เช่น งานบวช
งานศพ งานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า งาน
สงกรานต์

สรุปผลการณรงค์

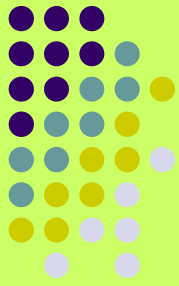
- การจัดเวทีปรับทัศนคติ มีวัด และประชาชนในชุมชนเข้าร่วมโครงการทั้งหมด **300** วัด ใน **4** ภาค (เน้นหนักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ)
- การตรวจเยี่ยมวัด และจัดเวทีเสวนาเกี่ยวกับโทษภัยของเหล้า รวมทั้งแนวทางดำเนินงานตามโครงการวัดปลอดเหล้าในจังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการครบทั้ง **29** อำเภอ
- วัดสมัครเข้าร่วมโครงการในปีแรก **1,685** วัด
- มอบป้ายทองวัดปลอดเหล้าถาวรแล้ว **63** วัด

ประสิทธิผลโครงการอนุรักษ์วัดปลอดเหล้า

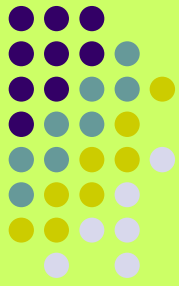
- การสร้างพื้นที่วัดปลอดเหล้าของแต่ละชุมชน
- การปลูกจิตสำนึกประชาชนในชุมชนให้ตระหนักในพิษภัยของเหล้า
- การสร้างกระแสลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับชุมชน และในระดับจังหวัด
- การสร้างกระแสลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งในระดับ ปฏิบัติ และในระดับนโยบาย
- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวัด ชุมชน ส่วนราชการและโรงเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชน และกำหนดกติกาวัด/พื้นที่ปลอดเหล้า
- การขยายการอนุรักษ์ไปสู่ชุมชนปลอดเหล้า

ความต่อเนื่องของการรณรงค์

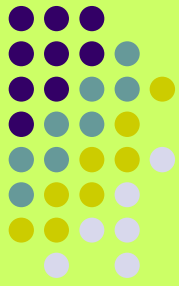
- การขยายตัวของโครงการวัดปลอดเหล้า
 - การขานรับของกระทรวงมหาดไทยในการกำหนดนโยบายให้แต่ละจังหวัดร่วมดำเนินโครงการวัดปลอดเหล้า และชุมชนปลอดเหล้า
 - ความตื่นตัวของเครือข่ายต่าง ๆ ในการเข้าร่วมภาคีการสร้างพื้นที่ปลอดเหล้าในชุมชน
 - การกำหนดกติกา/นโยบายปลอดเหล้าของแต่ละชุมชน ด้วยความร่วมมือของประชาชนในชุมชนนั่นเอง
- การขยายตัวของภาคีเครือข่าย
- การเชื่อมโยง/บูรณาการกับการรณรงค์งดเหล้าในมิติ/ประเด็นอื่น ๆ

ทิศทางการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

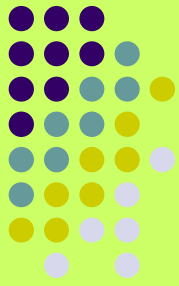
- การสร้างความต่อเนื่องตลอดเวลา
- การพัฒนากลยุทธ์และทิศทางของการรณรงค์
- การสร้างความยั่งยืน

การสร้างอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

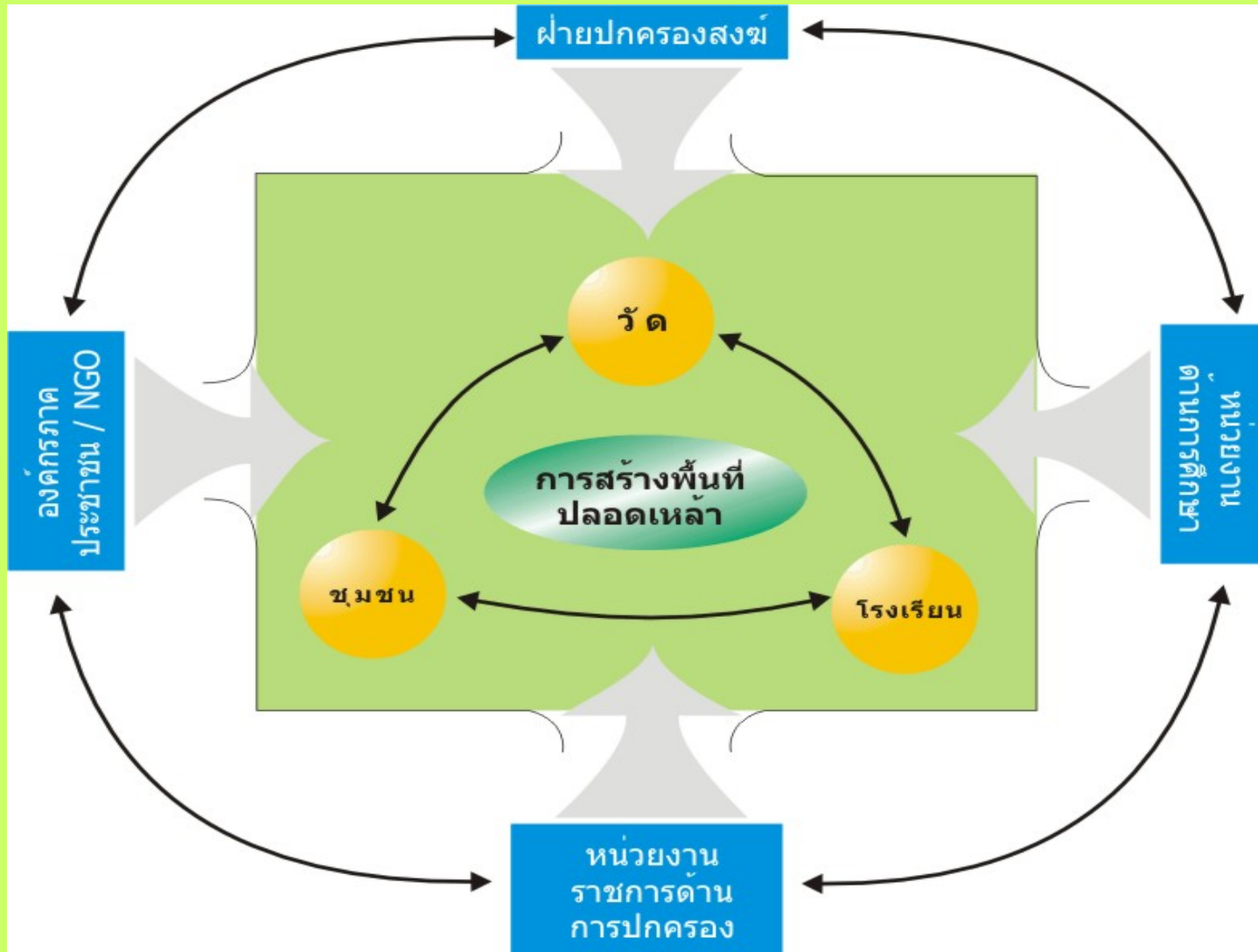
- การสร้างจิตสำนึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรม
 - การพัฒนาและยกระดับจิตสำนึกของคนในชุมชน
 - การสร้างจิตสำนึกร่วมกันในความเป็นชุมชนปลอดเหล้าถาวร
- การประสานงานเครือข่ายที่กว้างและหลากหลายมากขึ้น
 - การพัฒนาขีดความสามารถในการประสานเครือข่าย
 - การแสวงหาพันธมิตรใหม่
- การขยายผลการดำเนินโครงการ
 - การขยายพื้นที่ดำเนินการรณรงค์ให้ทั่วประเทศ
 - การถ่ายทอดประสบการณ์/การเรียนรู้ร่วมกัน

การพัฒนากลยุทธ์และทิศทางของการรณรงค์

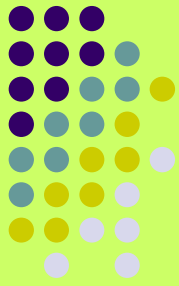

- การพัฒนาบุคลากร และสร้างแกนนำ
 - วิทยาการกระบวนการ
 - ทีมรณรงค์/บริหารจัดการ โครงการ
- การพัฒนาสื่อและสารการรณรงค์
 - พัฒนาสื่อพื้นบ้าน/สื่อชุมชนเข้ามาหนุนเสริม
 - พัฒนาสารการรณรงค์ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่
 - พัฒนาประเด็นการรณรงค์ให้ชัดเจนและเหมาะสมกับพื้นที่ทางวัฒนธรรม
- การพัฒนาเครื่องมือการประเมินผลวัดและชุมชนปลอดภัย
 - สร้างมาตรฐานตัวชี้วัด
 - เน้นการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

การสร้างคามยั่งยืน

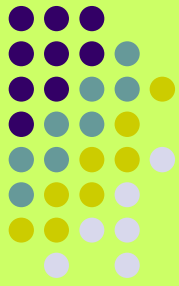

การสร้างความยั่งยืน

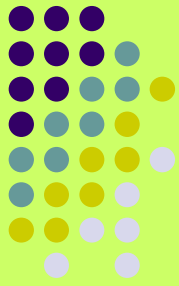
- องค์ประกอบหลักในพื้นที่ได้แก่ วัด ชุมชน และ โรงเรียน ซึ่งทั้ง 3 หน่วยดังกล่าว จะต้องมีความร่วมมือและทำงานสอดคล้องประสานกันอย่างใกล้ชิด มีการหนุนเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างวัดและชุมชนปลอดภัยร่วมกัน
- ในการพัฒนาพื้นที่วัดและชุมชนปลอดภัยโดยอาศัยเพียง 3 องค์ประกอบหลักในพื้นที่อาจไม่เพียงพอ เนื่องจากชุมชนไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว ดังนั้น การสร้างวัดและชุมชนปลอดภัย จะต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับนโยบาย ซึ่งในที่นี่ได้นำเสนอไว้อย่างน้อย 4 หน่วยงานหลักได้แก่

การสร้างคามยั่งยืน

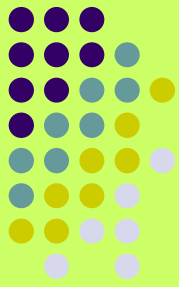
- ฝ่ายปกครองสงฆ์ เช่น มหาเถรสมาคม ฯลฯ จะต้องเข้ามาให้การสนับสนุนวัดในพื้นที่ที่มีการดำเนินโครงการวัดและชุมชนปลอดเหล้า ทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ
- หน่วยงานราชการด้านการปกครอง เช่น ส่วนราชการระดับจังหวัด กระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้อง จะต้องเข้ามาให้การสนับสนุนหน่วยงานในระดับชุมชน

การสร้างความยั่งยืน

- หน่วยงานด้านการศึกษา เช่น กรมสามัญศึกษา สำนักงานเขตการศึกษา ฯลฯ ควรต้องเข้ามาให้การสนับสนุนโรงเรียนในชุมชน เพื่อให้โรงเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่วัดและชุมชนปลอดภัย
- องค์กรภาคประชาชน/**NGO** จะต้องเข้ามาสนับสนุนและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับรากหญ้า ให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึกและให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่วัดและชุมชนปลอดภัย

การสร้างความยั่งยืน

- หน่วยงานสนับสนุนภายนอกชุมชน หากแต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างให้การสนับสนุน โดยไม่มีการเชื่อมโยงประสานงานกัน ก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาไปสู่การเป็นวัดและชุมชนปลอดเหล้าอย่างยั่งยืนได้ ฉะนั้น หน่วยงานสนับสนุนภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานของภาครัฐ ควรจะต้องมีการเชื่อมโยงในระดับนโยบายให้มีความสอดคล้องกัน รวมไปถึงการเชื่อมโยงกับองค์กรภาคประชาชน เพื่อสร้างความเป็นภาคีพันธมิตรในการพัฒนาความยั่งยืนของวัดและชุมชนปลอดเหล้า

จบการนำเสนอ

ขอบคุณครับ

boonyou_khor@yahoo.com

